

γενάκι τό, κοιν. γενάτσι Μέγαρ. Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) γενάτι Κῶς (Πυλ.) γεν-νάτσι Μεγίστ. γινάξ' Θεσσ. (Δομοκ. Τρίκερ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) 'ενάκι Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εκ τοῦ οὗς. γένι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι. 'Ο τύπ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Τὸ μικρὸν γένειον κοιν.: 'Εκάθοτα ὁ γέρος 'ς τὸ σκαλοῦνι κ' ἐχάιδετο τὸ γενάκι του Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Παπποῦ μ', προυχτὲς ψόφ'σι μιὰ βιτουλίτσα μὴ τοῦ γινάξ' σὰν κὶ σένα (ἐκ παραμυθ.) Θεσσ. (Τρίκερ.) — Μὲ τὰ μακριὰ τὰ μαλλιά πού τοῦ κατεβαίνανε ἕως τὸ σβέρκο, μὲ τὰ γκριζὰ γενάκια πού τοῦ πλαισιώνανε τὸ μακρουλό του πρόσωπο Κ. Παρορ., Κόκκιν. τράγ., 119. "Ενας κύριος μὲ ἀσπρόμαυρα γενάκια ἦταν καθισμένος 'ς τὸ βάθος 'ς ἓνα ντιβάνι Γ. Ξενόπ., 'Η τιμὴ τοῦ ἀδελφ. 1, 119. || Φρ. 'Ο ἄγιο-Νικόλας τίναξε τὰ γενάτσα του (ἐχρίονισε κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἀγίου Νικολάου) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) Τ' ἄσπρισε ὁ παπποῦς τὰ γενάτσα του (ἐχρίονισε) Μέγαρ. || Παροιμ. 'Ο Χριστὸς εὐλόγησε βρῶτα τὰ 'ενάκια του (ἐκαστος ἐνδιαφέρεται πρῶτον διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔπειτα διὰ τοὺς ἄλλους) Νάξ. ('Απύρανθ.) || Αἰνιγμ.: "Ενα μικρὸ μικρούτσικο | μὲ τὰ γενάκια κάτου (=τὸ κρόμμυον) Στερελλ. (Φτελ.) || 'Ασμ.

Κόψε τὰ γενάτσια του, παρβέρη, ἴσα με κάτω τδαὶ λ-λίο δὲ μουντάττι του νὰ μὴ γουπ-πάξ-ζῆ κάτω (παρβέρη=κουρέα, κουπ-πάξ-ζῆ=κλίνη, γέρνη) Κῶς (Πυλ.) 2) Τὸ φυτὸν ἀσφόδελος ὁ στενόφυλλος (asphodelus tenuifolius) τῆς οἰκογ. τῶν Λειριειδῶν (Liliaceae) Αἰγίν. Συνών. ἀσφόδελος 1.

Γεναράκι τό, ἀμάρτ. Γεναράτσι Θήρ. (Οἶα). 'Εκ τοῦ οὗς. Γενάρης καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι. 'Ο μὴν 'Ιανουάριος: 'Ασμ. "Εβγα σὺ τὸ Γεναράτσι, | νὰ 'δω 'γὼ τὸ Φλεβαράτσι, νὰ κάμω νιὸς καὶ γέροδες νὰ κατουροῦ α' αὐλάτσι (κατὰ τὸν Φεβρουάριον τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτερον ἢ κατὰ τὸν 'Ιανουάριον).

γεναράς ὁ, ἀμάρτ. γιναράς Εὐβ. (Στρόπον.) 'Εκ τοῦ οὗς. γένι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αράς.

1) 'Ο ἔχων μεγάλον γένειον. 2) 'Επὶ γυναικός, ἡ ἔχουσα παρὰ φύσιν τρίχωμα εἰς τὸ πρόσωπον: Πῆρι γ' ναῖκα μιὰ γιναροῦ.

Γενάρης ὁ, Γιανάριος Καππ. (Μισθ.) Γιανάρης Πελοπν. (Καρδαμ.) Γιανάρ'ς Θράκ. (Σηλυβρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Γιανάρη Τσακων. (Χαβουτσ.) Γενάριος 'Ιος Προπ. (Μαρμαρ.) Πελοπν. (Λάμπ.) Γενάρης κοιν. Γεν-νάρης Κάλυμν. Κίμωλ. Κύπρ. (Πεδουλ.) Κῶς Λειψ. Λέρ. Νίσυρ. Ρόδ. Τῆλ. Χίος (Πισπιλ. Πυργ.) Γενάρ'ς 'Ηπ. (Δρυμᾶδ.) Μύκ. Γενάρ'ς 'Αντίπαρ. Δαρδαν. Εὐβ. (Αἰδηψ.) 'Ηπ. (Ξηροβούν. Παραμυθ.) Θεσσ. (Γερακάρ.) Προπ. ('Αρτάκ.) Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφ.) Γινάρης Μακεδ. (Νάουσ.) Γινάρ'ς κοιν. βορ. ἰδιωμ. Γενάρη Καλαβρ. (Βουνὶ Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Γεν-νάρη 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Μαρτ. Στερνατ. Τσολλῖν.) Γενάξη Τσακων. (Πραστ.) Κεν-νάρη 'Απουλ. (Καστριν.) Γιονάρ'ς Σκυρ. 'Ενάρης Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εν-νάρης Κάρπ. ('Ελυμπ.) Κάσ. Χάλκ. 'Ιενάρης Νάξ. (Κινίδ.) 'Αγινάρ'ς Λῆμν. (Πλάκ.).

Τὸ Βυζαντ. οὗς. Γενάρης. 'Η λ. παρετυμολογηθεῖσα πρὸς τὸ οὗς. γέννα, διότι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον γεννοῦν τὰ αἰγοπρόβατα, παραδίδεται καὶ ὑπὸ τὴν γραφὴν Γενάρης. Βλ. Σαχλ., Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις στ. 466 (ἐκδ. Wagner, σ. 95) ἀνὰ κάμνω πέτζες νὰ πουλῶ καὶ ν' ἀγοράζω οἰνάρην, |

νὰ πίνω νὰ ζεσταίνωμαι τὸν μῆνα τὸν Γενάρην». Πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 242. Διὰ τὴν ἐκ τοῦ Λατιν. *Januarius* ἐτυμολογίαν τῆς λ. βλ. Γ. Ψυχάρ., Ρωμαϊκ. γραμματ. 2, 274 Μ. Φιλήντ., Γραμματ. 153 Γλωσσογν. 2, 222.

1) 'Ο μὴν 'Ιανουάριος κοιν. καὶ 'Απουλ. (Καστριν. Στερνατ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Μισθ.) Τσακων. (Πραστ. Χαβουτσ.): "Ηρθε-μπήκε-πέρασε ὁ Γενάρης κοιν. Θὰ ζὲ πλιερώσου 'ς τὸ ἔβα τοῦ Γενάρη ('ς τὸ ἔβα=εἰς τὰς ἀρχάς) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Θὰ ῥθῃ 'ς τὰ ἔβγα τ' Γινάρ' (εἰς τὸ τέλος τοῦ 'Ιανουαρίου) 'Ηπ. (Πλατανούσ.) 'Ο 'Ενάρης κὶ ὁ Φλεβάρης εἶν' ἡ καρδιὰ τοῦ χειμῶνα Νάξ. ('Απύρανθ.) Πῶς νὰ ξυπολυθῶ μὲ τόσο κρύγιον τώρα τὸ Γενάρη; 'Ερεικ. Τοῦ Γινάρ' κὶ τοῦ Φλιβάρ' τ'μάξ'γι τὰ χουράφια γιὰ τ'ν ἀν' ξιάτ'ξ' σπουρὰ Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) Οἱ πολλὰς οἱ δ'λεῖες ἀρξ' νᾶν ἀπὸν Γιναριού Στερελλ. (Αἰτωλ.) 'Ο Γενάρης κάνει μιὰ μέρα καλὴ γιὰ νὰ γεννήσῃ ἡ πέροδικα (πρὸς δῆλωσιν τῶν 'Αλκυονίδων ἡμερῶν) Θήρ. (Οἶα). Τὸ Γεν-νάρη καὶ τὸ Φλεβάρη καματεύγομε Κίμωλ. Τ' ἀβέλια τὰ φ'τεύαμε τὸ Γενάριο μῆνα Προπ. (Μαρμαρ.) Τὴν ἐλιά τὴν ὀργώνουμε καὶ τὴν κλαδεύουμε Γενάρη μῆνα Πελοπν. (Μεγαλόπ.) "Εμαὶ κάμουντε ὅλε τὸ Γενάξη σάτσι (ἐκαματεύαμεν καθ' ὅλον τὸν 'Ιανουάριον φέτος) Πραστ. Καὶ 'ς τὴ Ναξὸ 'ς τίς εἰκοσιπέντε Γιναριού, τοῦ ἀγίου Γοργόρ', παλίζισκαν τζουροῦτ (καὶ εἰς τὴν 'Αξὸν εἰς τὰς εἰκοσιπέντε 'Ιανουαρίου, τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐπαιζαν κονταρομαχίαν) Μισθ. Τὸ γ-Γεν-νάρη σπέρ-ρομε τὸ δ-διμηνίτη Μπόβ. Τὴ μ-πρωτινὴ τοῦ Γεν-ναριού ἐρεκεται ὁ πρεσβύτερο καὶ βλογάει τὰ σπῖτια αὐτόθ. Κάθοδαι 'ς τὴ γωνιὰ δάλα "Αγουστο, σάματι λὲς καὶ εἶναι Γενάρης Πελοπν. (Βερεστ.) || Φρ. Πρώτη Γεναριού, | καρδιὰ τοῦ χειμωνιού 'Ηπ. (Παραμυθ.) 'Ο Γεν-νάρης ἔν' τ' ἀφφάλλ-λιν τοῦ δειμῶνα Κύπρ. Δεκέβρης καὶ Γενάρης καρδιὰ τοῦ χειμῶνα Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν.) Τοῦ Γενάρη τὰ σκοτάδια (ἐπὶ πυκνοῦ σκότους) Πελοπν. (Πλάτσ.) Καὶ τὸ Γεν-νάρη μοῦρες (ἐπὶ ἀκαίρου ἐπιθυμίας) Πελοπν. 'Ο Γενάρης γένια βγάξει (διότι ἔχει δριμὺ ψῦχος) Πελοπν. ('Αρεόπ.) Κατ-θὶ τοῦ Γενάρη (ἐπὶ ἀσθενικοῦ παιδίου) Σύμ. 'Εγέλασεν γι ὁ Γεν-νάρης (ἐπὶ τῶν 'Αλκυονίδων ἡμερῶν μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπου, ἱλαρύνθη τὸ σκυθρωπὸν πρόσωπόν του) αὐτόθ. "Εκαμεν γι ὁ Γεν-νάρης ἡλιον (ὁμοίᾳ τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. 'Ο Δικέβρης κὶ ὁ Γενάρης κεφαλόμηνες (διότι εὐρίσκονται ὁ εἰς εἰς τὸ τέλος καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἔχουν ἐκαστος τριάκοντα μίαν ἡμέρας) Πελοπν. (Λεῦκτρ.) Γινάρ'ς γαττουμῆνας (διότι κατὰ τὸν 'Ιανουάριον εὐρίσκονται εἰς ἔντονον γενετήσιον ὄργασμὸν οἱ γάττοι) Θράκ. (Σουφλ.) Γανριάξει σὰν τὸ γάττο τὸ Γενάρη (ἐπὶ τοῦ ἐρωτομανοῦς) Πελοπν. (Γορτυν.) || Γνωμ. 'Ο 'Ενάρης δὲ 'εννᾶ | μῆτ' ἀβγά μῆτε πουλλιά | μόνου χιόνια καὶ νερά (διὰ τὸ ἐπικρατοῦν ψῦχος οὔτε αἱ ὀρνίθες γεννοῦν οὔτε ἡ ἐπάσεις τῶν ἀβγῶν εὐδοκιμεῖ) Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Ο Κεν-νάρη πού κεν-νᾶ, | ἐκάν-νει χιόν-νια τδαὶ νερά ('Ο Γενάρης πού γεννᾶ κάμνει χιόνια καὶ βροχὰς) Καστριν. 'Ο Γενάρης εἶναι ἀναρος καὶ ἀγαλος (διότι λόγῳ τοῦ χειμῶνος δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀλιεῖα καὶ διότι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον γεννοῦν τὰ αἰγοπρόβατα καὶ ἐπομένως δὲν ἀμέλγονται) Κρήτ. Γεν-νάρης γεν-νολοητής, | Φλεβάρης τυροκόμος (κατὰ τὸν 'Ιανουάριον γεννοῦν τὰ αἰγοπρόβατα, κατὰ δὲ τὸν Φεβρουάριον παρασκευάζουν οἱ ποιμένες τὸν τυρὸν) Ρόδ. Τοῦ Γενάρη τὸ ζευγάρι | διάβολος θὲ νὰ δὲ πάρη (ἡ κατὰ τὸν 'Ιανουάριον γινομένη σπορὰ δὲν εὐδοκιμεῖ) Ζάκ. Πβ. καὶ Γεωπον. 3, 1, 7 (ἐκδ. Βακχ.) «τῷ αὐτῷ μηνὶ ('Ιανουαρίῳ) σπείρειν οὐ χρή, διερὰ γὰρ καὶ βαρεῖα οὔσα ἡ γῆ, ἀτμώδης γίνεται καὶ ἔοικεν ἐρίοις ἐξαμμένους κακῶς». Τὸ γνωμ. ἐν πα-

